

ВПЛИВ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ

Ярчук А.В., аспірант

*Таврійський державний агротехнологічний університет м. Мелітополь,
Україна*

Abstract. According to the results of the research, the influence of the growth of social productivity on the improvement of the quality of life of the population, in particular, the provision of better access to better quality education and health care services was not revealed.

Keywords: productivity, quality of life, welfare, gross product, employment, social and labor sphere

Постановка проблеми. Тенденції останніх років, як щодо стану ресурсного забезпечення соціальних галузей, так і міри вирішення завдань, що покладає на них суспільство, вимагає поглибленого дослідження зв'язку між суспільною продуктивністю праці (вираженням економічних передумов, що отримує суспільство для забезпечення зростання добробуту) і якістю життя населення (найбільш комплексною оцінкою добробуту населення). В найбільш комплексній оцінці якості життя населення, що регулярно проводиться в Україні (Статистичний бюлетень «Регіональний людський розвиток») та містить, на нашу думку, найбільш збалансований та системний перелік показників для аналізу факторів досягнутого рівня якості людського життя, використовується такий показник, як регіональний валовий продукт на одну особу: «Валовий регіональний продукт є одним з найважливіших показників розвитку економіки регіону, економічним підґрунтям для підвищення рівня доходів населення і, відповідно, покращання рівня його добробуту» .

Показники продуктивності праці присутні практично в усіх блоках показників, які відображають міру задоволення потреб населення мати достатню забезпеченість економічними благами. Зокрема, це блоки показників «економіка» та «зайнятість» в роботі ;блок «соціально-трудова сфера» в роботі за редакцією В.Г. Никифоренка ; блок «Доходи, витрати, доступ до зайнятості» в роботі .

Нарешті, в базовій для світової парадигми оцінці досягнень країн щодо поліпшення добробуту та реалізації людського потенціалу програмі ООН

«Звіти з людського розвитку» присутній показник продуктивності праці, оціненої валовим національним доходом на душу населення [5].

Основні матеріали дослідження. Водночас надзвичайно актуальними для сучасної України є проблеми нерівного доступу населення до вигід, породжуваних зростанням продуктивності праці, неспроможністю державного менеджменту досягти ефективного (з точки зору суспільства) використання ресурсів, виділених на забезпечення освітньої та медичної галузей. Через це нами зроблена спроба дослідити, як пов'язані динаміка суспільної продуктивності праці з базовими характеристиками якості життя населення в Україні за останні роки. Характер впливу продуктивності праці на всі аспекти якості життя населення залежить від природи зростання продуктивності і чим менше така природа має спільного з поширенням інновацій, зростанням кваліфікаційного рівня та глобальної конкурентоспроможності національних людських ресурсів, позитивними структурними зрушеннями в економіці, тим, за інших рівних умов, гіршим буде вплив динаміки суспільної продуктивності праці (навіть позитивної) на інші аспекти якості життя населення. Зокрема, з продуктивністю праці найбільш безпосередньо пов'язані такі аспекти якості життя населення, які в багатьох роботах вітчизняних авторів визначаються як «Доходи, витрати, доступ до зайнятості» [4], чи «соціально-трудова сфера» [3], чи «гідна праця» [1]. Але і кількісні (міра доступності), і якісні (рівень продуктивності, оплати, умов праці та соціальної захищеності) характеристики зайнятості однаково залежать від загального показника економічних можливостей підприємств для відтворення зайнятості – від фонду оплати праці. Його зростання створює однакові передумови і для збільшення місткості сфери зайнятості, і для поліпшення її якісних параметрів. Відповідно, скорочення фонду оплати праці однаково обмежує як економічні можливості розширення сфери зайнятості, так і поліпшення її якісних показників. Тому вплив продуктивності праці на цей аспект якості життя населення України нами пропонується розглядати, в першу чергу, за характером зв'язку між суспільною продуктивністю праці й витратами на оплату праці найманих працівників в національній економіці. Помірні темпи зростання продуктивності праці, зафіксовані в Україні протягом 2010 – 2016 рр., стали результатом підтримання стабільних обсягів генерованої економікою валової доданої вартості на тлі вагомого скорочення загальної чисельності економічного активного і зайнятого населення віком 15 – 70 років. Це дозволяє трактувати зафіксоване зростання продуктивності як прояв адаптації економіки до повільного згортання масштабів економічної діяльності (ВВП 2016 р. на 8,9% менший за ВВП 2010 р.) з використанням суттєво меншого людського потенціалу (чисельність економічного активного населення скоротилась за аналогічний період на 14,1%, чисельність

зайнятого – на 15,1%). Така природа зростання показників суспільної продуктивності праці (ВВП на особу) суттєво обмежує його позитивний вплив на всі аспекти якості життя населення України. Зокрема, нами не отримано емпіричних підтверджень, що зростання суспільної продуктивності праці в економіці України посприяло покращанню якості життя населення за критерієм «доступ до продуктивної зайнятості та гідної праці».

Список літератури

1. Регіональний людський розвиток / Державна служба статистики України, Київ, 2016, 58 с.
2. Вимірювання якості життя в Україні, Аналітична доповідь, Лібанова Е.М., Гладун О.М., Лісогор Л.С. та ін. – К.: 2013.
3. Якість життя населення регіону: аналіз, прогнозування, соціальна політика / за ред. В.Г. Ниикифоренка. Монографія / МОНМС України. Одеський нац. економічний ун-тет. – Одеса, 2012. – 316 с.
4. Людський розвиток в Україні. Модернізація соціальної політики: регіональний аспект (колективна монографія) / за ред. Е.М. Лібанової ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. – К., 2015. – 356 с.
5. Доклад о человеческом развитии 2016. Человеческое развитие для всех и каждого / Пер. с англ.; Программа развития ООН. – М.: Издательство «Весь Мир», 2017. – 284 с.